

AANWIJZING GV-03
**CERTIFICERING VAN GROENVOEDERGEWASSEN
2025 - 2026**

De vaste commissie voor zaaizaden heeft de volgende aanwijzingen vastgesteld voor de keuring en certificering van groenvoedergewassen. Voor het monsteronderzoek gelden de EU-normen zoals weergegeven in de van de Richtlijn 66/401/EEG. Deze normen zijn als bijlage I toegevoegd. De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

1.	Beslissing goed- of afkeuring	3
2.	Certificering	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Geldigheid certificering	3
2.3	Certificering zakken.....	3
2.4	Certificering grotere vervoerseenheden.....	4
2.5	Vervoer tussen bewerkingsbedrijven van goedgekeurd zaad in grotere eenheden.....	4
2.6	Ingehuld graszaad.....	5
2.7	Prebasiszaad in plastic zakken	5
2.8	Kleine verpakkingen EG	5
2.9	Leveranciersetiket EG B	5
3.	Certificering van mengsels	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Vermelding en deponering mengselsamenstelling	6
3.3	Inleggers en leverancierslabel	6
3.4	Waardering I	6
3.5	Importzaad	7
3.6	Rassenlijstmengsels (Mengsels voor grasland).....	7
3.7	Grasgidsmengsels (Mengsels voor sportvelden, gazons, recreatie, bermen, dijken, golfgreens)	7
3.8	Leveranciersetiket kleine verpakkingen EG A en EG B	7
3.9	Zaadnormen niet-gekeurde soorten	7
4.	Geconditioneerde bewaring	8
4.1	Prebasis- en basiszaad	8
4.2	Gecertificeerd zaad	8
5.	Vastlegging van partijen graszaad na bemonstering en goedkeuring	9
6.	Controle- en bewaarmonsters	9
6.1	Controlemonsters certificering.....	9
6.2	Controlemonsters mengsels	9
6.3	Bewaarmonsters	9
7.	Berekende kiemkracht en zuiverheid	9
8.	Opmenging mengselrestanten en afgekeurde partijen	10
9.	Vervroegde aflevering	10
10.	Monsteronderzoek	11
10.1	Appèlonderzoek	11
10.2	Nieuw onderzoek	11
11.	Certificering op basis van kiemkracht ontsmet zaad	11
12.	Hercertificering overjarig zaad	11

12.1 Toepassen plakstroken bij hercertificering	11
12.2 Bemonstering en onderzoek restanten overjarig zaad bij de tussenhandel	11
Bijlage I Zaadnormen.....	12
Bijlage II Bedrukking en beschrijving certificaten	17

Wijziging 2026: Berekende kiemkracht en zuiverheid (artikel 7): expliciet soorten en rassen toegevoegd, werking van het artikel is niet veranderd.

1. Beslissing goed- of afkeuring

Een beslissing over de goed- of afkeuring van een partij wordt alleen genomen als het monster is genomen uit een geheel voor certificering gereed gemaakte partij. Om te worden goedgekeurd moet een partij voldoen aan de in de EU-Richtlijn voor Groenvoedergewassen (66/401/EEG) vermelde normen en aan de in deze aanwijzing vastgelegde normen.

Indien bij het monsteronderzoek de kiemkracht bij de eerste telling voldoet aan de minimumnorm en de partij overigens voldoet aan de hiervoor geldende normen, kan deze worden goedgekeurd. Deze procedure is niet van toepassing voor afgifte van een ISTA-attest, of indien de speling in kiemkracht tussen vier herhalingen buiten de ISTA-norm valt.

Partijen, die al van certificaten of andere bewijsstukken zijn voorzien, mogen pas na definitieve goedkeuring worden afgeleverd.

2. Certificering

2.1 Algemeen

Tegelijk met de monstername wordt de partijkeuring verricht. De verpakkingseenheden worden voorzien van de voorgeschreven certificaten. Indien een partij niet aan de normen voldoet, wordt deze door of onder toezicht van de NAK gedecertificeerd en worden de certificaten teruggenomen.

De behandeling met een chemisch middel kan op verzoek van de houder van de partij worden vermeld onder aanduiding van de actieve stof van het gebruikte middel.

Prebasiszaad en basiszaad, dat niet voldoet aan de minimumnorm voor kiemkracht, kan op grond van art. 4 van Richtlijn 66/401/EEG worden gecertificeerd. Voorwaarde is dat de gevonden kiemkracht en de aanduiding '(norm is ...%)' op het certificaat worden vermeld.

2.2 Geldigheid certificering

De geldigheid van de certificering is 18 maanden gerekend vanaf de maand en het jaar die op het certificaat staan vermeld. Bij alle partijen (mengsels, kleinverpakkingen en enkelvoudige partijen) wordt **maand en jaar van sluiting** op het certificaat vermeld.

Certificering is mogelijk tot:

- 12 maanden na datum monstername indien de kiemkracht van de partij (of alle componenten) minimaal 8 procentpunten boven de norm ligt;
- 6 maanden na datum monstername indien de kiemkracht van de partij of één van de componenten van het mengsel minder dan 8 procentpunten boven de minimumnorm ligt.

Bij **partijen** die minder dan 8 procentpunten boven de minimumnorm liggen en waarvan de monstername ouder is dan 6 maanden, maar niet ouder dan 12 maanden wordt **maand en jaar van monstername** op het certificaat vermeld (**in geval van mengsels de maand en jaar van de 'oudste' component**).

Voor **gecertificeerd zaad verpakt in blik**, bestemd voor grasvelden, is de geldigheidsduur 3 jaar. Voorwaarde is dat het zaad maximaal 10% vocht bevat en een kiemkracht heeft van minimaal 90%. Naast de datum van certificering moeten de maand en het jaar waarin de goedkeuring vervalt worden vermeld.

2.3 Certificering zakken

2.3.1 Jute zakken

Machinaal dichtgenaaide zakken worden gecertificeerd met een doornaaicertificaat dat in de sluiting van de zak wordt opgenomen. Het sluiten van de zak en het aanbrengen van het certificaat moet in één handeling gebeuren.

2.3.2 Papieren zakken

Papieren zakken worden gecertificeerd met een doornaai- of een plakcertificaat dat in de sluiting van de zak wordt opgenomen. Het sluiten van de zak en het aanbrengen van het certificaat moet in één handeling plaatsvinden. Het plakcertificaat hoeft niet in de sluiting te worden opgenomen als de bovenkant van de zak van een doorlopende nummering is voorzien.

2.3.3 Certificaat op de zak

Bij papieren zakken kan het certificaat op de zak worden gedrukt. Daarbij worden de partijgegevens in een speciaal vak op de zak gedrukt. Het bestuur heeft hiervoor een model goedgekeurd.

Voor deze wijze van certificering gelden de volgende voorwaarden:

- het certificaat is qua formaat, lettertype en lay-out voor alle bedrijven gelijk; het vak waarin de partijgegevens worden gedrukt heeft de kleur van de betreffende categorie/generatie;
- het gekleurde vlak bevindt zich links boven aan de zak en heeft de volgende afmetingen:
hoogte : minimaal 20 cm en maximaal 30 cm,
breedte: minimaal 20 cm en maximaal 24 cm;
- de sluitingsnaad loopt door het certificaat, tenzij de bovenkant van de zak van een doorlopende nummering is voorzien.

2.3.4 Ventielzakken

Ventielzakken worden gecertificeerd met een plakcertificaat; dit wordt over het ventiel of op een andere plaats op de zak aangebracht.

2.4 Certificering grotere vervoerseenheden

2.4.1 Jumbozakken

De vulopening van de jumbozak wordt verzegeld met NAK-plombes of NAK-trekzegels. Het certificaat wordt onder het plombe aangebracht

2.4.2 Octabins

Octabins (achtkantige kartonnen dozen) worden gecertificeerd met één plaklabel met daarop het gewicht en de andere partijgegevens. Elke octabin wordt gesloten door middel van twee sluitzegels, die op de tegenover elkaar liggende zijden worden aangebracht. Het plaklabel moet gedeeltelijk onder het sluitzegel aan de voorkant worden aangebracht.

2.4.3 Houten kisten

Houten kisten met plastic, canvas of kartonnen hoes worden gesloten door middel van 4 sluitzegels, die \pm 20 cm uit de hoeken worden geplakt. Indien de kisten van houten deksels zijn voorzien, kan worden volstaan met 2 sluitzegels die op de voor- en achterkant worden geplakt. Als naar het oordeel van de keurmeester het sluitzegel onvoldoende hecht op het hout en/of hoes, dan moet de sluiting met nietjes worden versterkt. Per kist wordt één certificaat gebruikt dat gedeeltelijk onder het sluitzegel aan de voorkant wordt aangebracht.

Voor de gewichtsaanduiding op het certificaat zijn er bij grotere eenheden twee mogelijkheden:

- Het vooraf opgegeven gewicht wordt, samen met de andere gegevens, op het certificaat gedrukt. Dit gewicht moet werkelijk geladen zijn, voordat tot certificering kan worden overgegaan. De keurmeester kan het opgegeven gewicht controleren (bijv. via een weegbrug).
- Het gewicht wordt niet vooraf opgedrukt. Eerst na weging op een weegbrug wordt door de keurmeester het gewicht met een stempelapparaat gestempeld.

2.5 Vervoer tussen bewerkingsbedrijven van goedgekeurd zaad in octabins en kisten

Vervoer **tussen** bewerkingsbedrijven van goedgekeurd zaaizaad in octabins en kisten die niet zijn gecertificeerd is, zowel nationaal als internationaal, toegestaan.

Voor dit vervoer gelden de volgende voorwaarden:

- aan elke octabin/kist wordt een NAK-certificaat geniet;
- elke vervoerseenheid (vrachtwagen, aanhanger, e.d.) wordt gesloten en verzegeld d.m.v. een NAK-plombe waaronder een certificaat wordt aangebracht; bij binnenlands transport kan verzegeling achterwege blijven.

- per vracht wordt een transportdocument uitgeschreven met daarop de partijgegevens, het aantal octabins/kisten en het totale (gewogen) gewicht.

2.6 Ingehuld graszaad

Ingeval van certificering van ingehuld graszaad gelden de volgende eisen:

- op het certificaat wordt de aard van het toevoegingsmiddel als volgt vermeld: 'Volgens opgave ingehuld met' (*werkzame stof vermelden*).
- de gewichtsverhouding in percentage tussen zuiver zaad en het totale gewicht worden vermeld.

2.7 Prebasiszaad in plastic zakken

Met het oog op de houdbaarheid wordt prebasiszaad vaak in plastic zakken verpakt. Indien dit zaad aan de eisen van de voorcontrole heeft voldaan en te velde en op monster is goedgekeurd als prebasiszaad kan het als zodanig worden gecertificeerd. De certificering van prebasiszaad in plastic zakken is als volgt geregeld. De onderkant van de zak is gesloten door middel van een smeltnaad die voorzien moet zijn van het aansluitingsnummer. De bovenkant van de zak wordt eveneens dicht gesmolten. Boven deze smeltnaad wordt een doornaaicertificaat in de flap genaaid.

2.8 Kleine verpakkingen EG

Voor certificering en sluiting van kleine verpakkingen EG gelden de volgende voorwaarden:

- de sluiting moet zodanig zijn dat het openen van de verpakking alleen mogelijk is na beschadiging van het sluitingssysteem, het etiket of de verpakking;
- het etiket wordt in principe in de sluiting opgenomen;
- bij sluitingsystemen, die niet opnieuw kunnen worden gebruikt, hoeft het etiket niet in de sluiting te worden opgenomen;
- het etiket wordt aan de buitenkant van de verpakking aangebracht; bij doorzichtig materiaal mag het etiket ook in de verpakking worden aangebracht; bij kleinverpakkingen EG A voor niet-voederdoeleinden mag het etiket in de verpakking (binnenzak) worden aangebracht zonder dat de buitenkant van doorzichtig materiaal is.
- bij dichtsealen van kleinverpakkingen worden de smeltnaden direct onder en boven de zaadmassa aangebracht.

2.9 Leveranciersetiket kleine verpakkingen EG-B

Voor kleine verpakkingen EG-B (maximaal 10 kg van enkelvoudige soorten van groenvoedergewassen **niet** bestemd voor voederdoeleinden) mag onder de volgende voorwaarden een leveranciersetiket worden gebruikt c.q. mogen de gegevens op de verpakking worden aangebracht.

- Bij gebruik van een etiket moet de kleur van het leveranciersetiket overeenkomstig zijn aan de kleur van de generatie, zoals vermeld in bijlage II.

Op het etiket of verpakking moet worden vermeld:

- 'Kleine verpakking EG-B'
- Naam en adres of kenmerk van de verantwoordelijke leverancier
- Naam of kenteken lidstaat
- Generatie
- Officieel volgnummer NAK
- Partijnummer
- Soort
- Ras
- Netto gewicht
- Toevoegingen (middelen, omhullingen etc. gewichtsverhouding zuiver zaad en totaal gewicht
- 'Niet bestemd voor de teelt van voedergewassen'

3. Certificering van mengsels

3.1 Algemeen

Voor opname in mengsels moeten alle componenten afzonderlijk voldoen aan de gestelde eisen. Bij de aanvraag voor certificering moet een officiële analyse van de componenten worden overgelegd, voorzover deze niet bij de NAK bekend is. De NAK voert een controle uit op de aangeboden partijen en de certificaten van de mengselcomponenten en neemt deze in. Bij de certificering van mengsels wordt het gebruiksdoel op het certificaat vermeld. De termen die hiervoor mogen worden gebruikt lopen zoveel mogelijk parallel aan de terminologie van de Rassenlijst Veehouderij of de Grasgids.

Indien bij kleinverpakking graszaad(mengsels) en ander materiaal (bloemzaden, mestkorrels, e.d.) samen worden verpakt moet op het certificaat het gewicht worden vermeld van het deel waarop de certificering van toepassing is.

3.2 Vermelding en deponering mengselsamenstelling

Bij mengsels moet op grond van bijlage IV van EU Richtlijn 66/401 de procentuele samenstelling per soort en ras op het certificaat, de inlegger, leverancierslabel of de verpakking worden vermeld. Het vermelden van de mengselsamenstelling kan achterwege blijven indien deze officieel is gedeponeerd. Bij Rassenlijst- en Grasgidsmengsels is de samenstelling van de mengsels officieel gedeponeerd.

Daarnaast kan een bedrijf een mengselsamenstelling bij de NAK deponeren. De NAK stelt hiervoor formulieren beschikbaar. De aanvraagprocedure is als volgt:

- het bedrijf dient een aanvraag voor deponering in door een ingevuld formulier naar de NAK te zenden;
- de NAK beoordeelt de juistheid van de gegevens;
- de NAK kent de voorgestelde code toe tenzij deze overeenkomt met de reeds gedeponeerde codes of codes gehanteerd in de Rassenlijst Veehouderij of de Grasgids. In dat geval moet het bedrijf een nieuw voorstel doen;
- het bedrijf ontvangt een ondertekend afschrift van de aanvraag en van de deponering;
- op verzoek deelt de NAK de mengselsamenstelling aan een afnemer van de partij mee.

3.3 Inleggers en leverancierslabels

Op de inleggers, plaklabels of aannaailabels van de aangeslotene worden de volgende gegevens vermeld:

- de samenstelling in gewichtsprocenten
- de soortbenaming
- de rasbenaming
- de aanduiding van het teeltland
- het partijnummer

3.4 Waardering I

De aanduiding 'Waardering I' is een officiële aanduiding en mag alleen op het NAK-certificaat worden aangebracht. Zaad van raaigrassen bestemd voor inzaai van blijvend grasland, dat bijkennis monsteronderzoek verricht aan een tienvoudige hoeveelheid of bij heronderzoek verricht aan een tienvoudige hoeveelheid vrij is van kweek en duist, kan worden gecertificeerd met de vermelding 'Waardering I' op het certificaat. Alleen na gebleken herschoning mag dit zaad opnieuw voor onderzoek op het vrij zijn van kweek worden aangeboden. Indien zaad van de herschoonde partij bij monsteronderzoek of bij heronderzoek in een tienvoudige hoeveelheid vrij is van kweek, kan certificering van de betreffende partij plaatsvinden onder de vermelding 'Waardering I'. Certificering met deze vermelding is ook mogelijk voor graslandmengsels, als de samenstellende delen bij monsteronderzoek in een tienvoudige hoeveelheid of heronderzoek in een tienvoudige hoeveelheid vrij zijn van kweek.

Bij zaad van raaigrassen en rietzwenkgras bestemd voor groenbemesting wordt op het certificaat 'Waardering I voor groenbemesting' vermeld indien:

- Bij de veldkeuring geen duist en bij het monsteronderzoek geen kweek en duist is aangetroffen in 6 gram voor raaigrassen en 5 gram voor rietzwenkgras;

- Bij het zuiverheidsonderzoek geen kweek en bij het tienvoudige zuiverheidsonderzoek geen duist is aangetroffen.

3.5 Importzaad

Voorafgaand aan de opname in mengsels moet de partij worden gecontroleerd in de originele verpakking op de juistheid van de certificering. Bij OESO-gecertificeerde partijen moet het ISTA of AOSA-attest (kopie) gelijktijdig met de aanvraag worden ingeleverd.

Importzaad wordt alleen als gecertificeerd zaad geaccepteerd voor Rassenlijstmengsels c.q. Grasgidsmengsels als de rassen op de Nederlandse Rassenlijst Veehouderij c.q. de Grasgids geplaatst zijn en het zaad voldoet aan de geldende normen.

3.6 Rassenlijstmengsels en voedermengsels (Mengsels voor grasland)

Rassenlijstmengsels kunnen met de in de Rassenlijst Veehouderij vermelde aanduiding BG worden gecertificeerd indien ze:

- uitsluitend A-, B- of N-rassen van het hoofdstuk Grasland van de Rassenlijst Veehouderij bevatten;
- qua samenstelling voldoen aan de eisen van de in de Rassenlijst Veehouderij genoemde mengsels voldoen.

De aanduiding BG wordt op het NAK-certificaat en op de eventueel aanwezige inlegger of het plak/aannaailabel gedrukt.

De term '**oranjebandmengsel**' mag alleen op het certificaat en de eventueel aanwezige inlegger etc. worden gebruikt door licentiehouders van dit keurmerk.

Voedermengsels voor grasland (blijvend grasland, weide voor voederwinning) mogen alleen bestaan uit rassen, die op de EU-rassenlijst zijn toegelaten als voedergewas. Er mogen geen rassen worden opgenomen die als niet-voeder op de EU-rassenlijst staan. Uitgezonderd zijn mengsels voor paardenweide en paardenuitlopen (gebruiksdoel moet worden vermeld op het certificaat). Hierin mogen rassen worden opgenomen die als niet-voeder op de EU-rassenlijst staan en soorten die niet zijn gereguleerd.

3.7 Grasgidsmengsels (Mengsels voor sportvelden, gazons, recreatie, bermen, dijken en golfgreens) en mengsels niet-voeder doeleinden

Grasgidsmengsels kunnen met de in de Grasgids vermelde aanduidingen SV, R, B en D worden gecertificeerd indien ze:

- uitsluitend rassen bevatten die in de Grasgids zijn beschreven;
- qua samenstelling voldoen aan de eisen van de in de Grasgids genoemde mengsels voldoen.

Naast de mengselaanduiding SV, enz. wordt de opdruk 'Grasgidsmengsel' op het NAK-certificaat aangebracht.

De term '**oranjebandmengsel**' mag alleen op het certificaat worden gebruikt door licentiehouders van dit keurmerk.

Voor het mengsel D1 (Dijken) zijn voor Engels raaigras (laat doorschietend) en witte cultuurklaver de rassen uit het hoofdstuk Grasland van de Rassenlijst Veehouderij voorgeschreven.

3.8 Leveranciersetiket kleine verpakking EG A en EG B

Voor kleine verpakkingen EG A (maximaal 2 kg van mengsels van groenvoedergewassen **niet** bestemd voor voederdoeleinden) en EG-B (maximaal 10 kg van groenvoedergewassen niet bestemd voor voederdoeleinden) mag onder de volgende voorwaarden een leveranciersetiket worden gebruikt c.q. mogen de gegevens op de verpakking worden aangebracht:

- Bij gebruik van een etiket moet de kleur van het leveranciersetiket groen zijn.
- Ingeval de mengselsamenstelling niet op of in de verpakking wordt weergegeven, moet deze overeenkomstig punt 3.5 van deze aanwijzing bij de NAK worden gedeponeerd en moet de toegekende code op het etiket of de verpakking worden vermeld.
- Overeenkomstig de EU Richtlijn moet het zaad zijn goedgekeurd en gecertificeerd.
- Voor certificering en sluiting gelden de voorwaarden zoals genoemd onder punt 2.8 van deze aanwijzing.
- Op het etiket of de verpakking moeten de volgende aanduidingen worden vermeld:
 - 'kleine verpakking EG A' of 'kleine verpakking EG B'
 - naam en adres of kenmerk van de voor de aanduiding verantwoordelijke leverancier
 - naam of kenteken van de lidstaat
 - partijnummer
 - 'zaadmengsel voor (gebruiksdoel)'
 - bruto- of nettogewicht

- EG B: Officieel volgnummer NAK
- EG-B: Niet bestemd voor de teelt van voedergewassen¹
- bij gebruik van korrelvormige bestrijdingsmiddelen, omhullingen of andere toevoegingsmiddelen, moet de aard van de middelen en de verhouding tussen zuiver zaad en het totale gewicht worden vermeld.

3.9 Zaadnormen niet-gekeurde soorten

Op grond van art. 13.1 van EU Richtlijn 66/401 (Groenvoedergewassen) mogen **mengsels voor niet-voederdoeleinden** zaden bevatten van soorten die niet in de EU-Richtlijnen worden genoemd. Voor deze niet-keuringsplichtige soorten gelden de volgende zaadnormen:

Wilde haver: 0-norm (voor het hele monster)

Kweek: 0,5%

Duist: 0,3%

Vulpia: 1%

Om niet-keuringsplichtige soorten laten onderzoeken op deze soorten dan dient het monsters aan de volgende minimale gewichten te voldoen:

- Zaden kleiner dan een tarwe korrel: 60 gram
- Zaden groter dan een tarwe korrel : 1.000 gram

4. Geconditioneerde bewaring

4.1 Prebasis- en basiszaad

Het bedrijf registreert de partijen prebasis- en basiszaad met partijnummer en de hoeveelheid, die in de geconditioneerde ruimte zijn opgeslagen. De keurmeester voert aan de hand van de per jaargang aanwezige inventarislijst van partijen de controle op identificatie en eventuele bemonstering uit. De inventarislijst kan handmatig of per geautomatiseerde administratie worden bijgehouden. Voor geconditioneerde bewaring gelden de volgende eisen:

Bewaarcondities		Kiemkracht	Geldigheidsduur
Temperatuur	Vocht (R.L.V.)		
≤ 15° C	50%	Minimumnorm art.29.55 KR	3 jaar
≤ 10° C	50%	≥ 90%	5 jaar
≤ 15° C	30%	Minimumnorm art.29.55 KR	5 jaar*
≤ 10° C	30%	≥ 90%	10 jaar*

*) Voldoet de partij bij het verstrijken van de bewaarperiode nog aan de norm voor kiemkracht dan wordt de duur van de goedkeuring met een periode van 5 jaar verlengd.

Indien hercertificering in zakken plaatsvindt wordt maand en jaar van sluiting vermeld. In eindverpakking opgeslagen nog goedgekeurd product kan direct worden uitgeleverd zonder hercertificering. Bij hernieuwd kiemkrachtsonderzoek kan een nieuwe datum sluiting met een sticker op het label worden aangebracht.

Wordt bij heronderzoek van partijen prebasis- en basiszaad een kiemkracht vastgesteld die onder de minimumnorm van het keuringsreglement ligt, dan mag aflevering plaatsvinden indien de gevonden kiemkracht op het NAK-certificaat wordt vermeld (Art. 4a van EU Richtlijn 66/401).

4.2 Gecertificeerd zaad

Voor de geconditioneerde bewaring van gecertificeerd zaad gelden de normen als genoemd onder punt 4.1. Aanvullend gelden de volgende voorwaarden:

- de bewaarcondities worden zo geregistreerd dat verificatie door de NAK mogelijk is; ingeval van ernstige afwijkingen van de voorziene bewaarcondities kan aanvullend kiemkrachtsonderzoek worden voorgeschreven;
- de partijen worden onder stapelplombering opgeslagen waarbij als datum van stapelplombering de datum van eerste monsternamen wordt aangehouden;
- het bedrijf houdt een administratie bij van de partijen die in de geconditioneerde ruimte zijn opgeslagen; daarin zijn aangegeven de partijnummers, hoeveelheden en de data waarop de partijen in opslag zijn gegaan;

- d. voordat een partij in het verkeer wordt gebracht vindt hercertificering in zakken plaats; daarbij wordt maand en jaar van sluiting vermeld;
- e. De termijn voor de geldigheid van certificering is 1 jaar na afzakking voor zover dit nog binnen de periode van 3, 5 c.q. 10 jaar valt.

5. Vastlegging van partijen graszaad na bemonstering en goedkeuring

Partijen graszaad die bemonsterd zijn en aan de gestelde eisen voldoen, maar **nog** niet worden gecertificeerd, kunnen met het oog op de toekomstige certificering als volgt worden vastgelegd:

- a. De partij krijgt partijnummer waaronder hij zal worden gecertificeerd.
- b. De partij wordt geïdentificeerd door elke verpakkingseenheid van een identificatielabel te voorzien. Op dit label komt het partijnummer, waaronder de partij zal worden gecertificeerd.
- c. De partij wordt voorzien van een partijkaart met daarop het totale gewicht en het aantal kisten/octabins etc; bij gedeeltelijke certificering van de partij wordt dit met datum en gebruikte hoeveelheid aangegeven.
- d. Het bedrijf heeft een voorraadadministratie van op deze manier vastgelegde partijen.
- e. Ook de NAK houdt een voorraadadministratie bij van vastgelegde partijen en de certificering ervan.

De vastgelegde partijen kunnen direct worden gecertificeerd zolang wordt voldaan aan de termijnen voor monsteronderzoek zoals genoemd onder punt 2.2 van deze aanwijzing.

6 Controle- en bewaarmonsters

6.1 Controlemonsters certificering

Bij de definitieve certificering c.q. het afzakken van goedgekeurde ~~stapelgeplombeerde~~ partijen wordt van 5% van alle partijen een controlemonster genomen (met een minimum van 2 per bedrijf). Alle monsters worden onderzocht op zuiverheid en kiemkracht om na te gaan of deze aan de gestelde eisen voldoet. Is dit voor één of beide onderdelen niet het geval, dan worden de resultaten met behulp van de ISTA-spelingsstabellen met die van het eerste onderzoek vergeleken. Als er bij een bedrijf structurele afwijkingen worden geconstateerd, wordt dit met het bedrijf opgenomen. Indien nodig worden bij het bedrijf homogeniteitmonsters genomen of wordt het percentage controlemonsters verhoogd. Partijen die in meerdere delen worden afgezakt worden, voor zover ze in de steekproef vallen, slechts één keer bemonsterd.

6.2 Controlemonsters mengsels

Op grond van art. 13.1 van EU Richtlijn 66/401 en art. 4.1b van EU Beschikking 2004/371 moet er bij mengsels van groenvoedergewassen een controle worden uitgevoerd op het eindmengsel. Per bedrijf worden jaarlijks minimaal 2 verschillende soorten mengsels bemonsterd en onderzocht op de procentuele samenstelling naar soort.

6.3 Bewaarmonsters

Bewaarmonsters zijn submonsters van het oorspronkelijke monster dat genomen is voor de certificering en/of ISTA-attest. Deze submonsters kunnen worden gebruikt voor hernieuwd certificeringsonderzoek. De voorwaarden waaronder bewaarmonsters moeten worden samengesteld en opgeslagen zijn als volgt:

- het monster wordt op dezelfde wijze genomen en behandeld als het inzendmonster
- het zaad wordt in een stofdichte katoenen zak verzegeld met in de zak een exemplaar van het certificaat
- het monster wordt bewaard in een kist van de betreffende partij die onder stapelplombe staat
- het monster wordt minimaal 30 cm onder het zaadoppervlak bewaard
- de kist met bewaarmonster wordt administratief vastgelegd of aan de buitenkant gemarkeerd

Bij gebruik van het bewaarmonster moet dezelfde werkwijze worden gevolgd als voor het eerste inzendmonster.

7. Berekende kiemkracht en zuiverheid

Certificering op basis van berekende kiemkracht is mogelijk [voor soorten en rassen](#). Voor het toepassen van de **berekende zuiverheid** moet het bedrijf aantonen dat de berekende resultaten overeenkomen met de werkelijk gevonden zuiverheid. Daartoe is een vergelijkend onderzoek nodig dat op de volgende wijze wordt uitgevoerd:

- per bedrijf worden van 100 partijen monsters genomen van zowel de geschoonde telers-/aanschuifpartijen als van de daaruit samengestelde 10-tons partij;

- de monsters moeten verdeeld zijn over de hoofdsoorten raai-grassen, beemdgrassen, beemdlangbloem en rietzwenkgras, overige zwenkgrassen en overige grassen;
- alle monsters worden door de NAK of een door de NAK of ISTA erkend laboratorium onderzocht op zuiverheid en vervolgens met elkaar vergeleken;
- bij de vergelijking van de cijfers worden de spelingstabellen van de ISTA gebruikt;
- gebruik van de berekende zuiverheid is alleen toegestaan indien niet meer dan 1% van de monsters buiten de speling valt.

Het bedrijf moet een procedure hebben voor het opmengen en homogeniseren van de individuele geschoonde telers-/aanschuifpartijen. In deze procedure moeten de volgende punten worden geregeld en gedocumenteerd:

- homogeniseer- en/of mengopdrachten
- controle op identiteit van de partijen
- beschrijving van de werkwijze
- registratie bijzonderheden
- vastlegging van gewichten

Voor het opmengen en homogeniseren moet het bedrijf beschikken over geschikte mengapparatuur.

8. Opmenging in mengsels met mengselrestanten en afgekeurde partijen

Opname van mengselrestanten in mengsels is toegestaan indien het restant niet meer dan 1% van het totale gewicht van de nieuwe partij bedraagt; daarbij hoeft geen rekening te worden gehouden met de hoedanigheid van het mengselrestant¹.

Opmenging van mengselrestanten groter dan 1% en afgekeurde partijen op basis van berekende kiem is onder de volgende voorwaarden toegestaan:

- de laagste component van het mengsel of van de partij mag niet meer dan 10 procentpunten onder de norm liggen;
- bij opmenging tot 5% kan **per** soort, een partij zowel een normale als een verlengde geldigheidsduur krijgen:
 - normale geldigheidsduur: berekende kiemkracht minimaal 5 punten boven de minimumnorm
 - verlengde geldigheidsduur: berekende kiemkracht minimaal 8 punten boven de minimumnorm
 - bij opmenging met meer dan 5% geldt alleen de normale geldigheidsduur: berekende kiemkracht per soort minimaal 5 punten boven de minimumnorm.

9. Vervroegde aflevering

Aflevering van gecertificeerde partijen waarvan de kiemkracht nog niet bekend is, is met toestemming van de NAK toegestaan als:

- Deze aflevering plaatsvindt aan de eerste afnemers, geen gebruikers zijnde.
- Een verslag van de voorlopige analyse van het zaad wordt overlegd, waaruit blijkt dat aan de andere eisen dan voor kiemkracht is voldaan.
- Opgave wordt gedaan van de eerste afnemers en aan deze bericht is gezonden, dat de partijen niet aan de uiteindelijke gebruikers mogen worden afgeleverd dan nadat daaromtrent nadere mededelingen zijn gedaan.
- De partij door de leverancier wordt teruggehaald indien de kiemkracht niet aan de norm blijkt te voldoen.
- De partij volgens onderzoek bij de voorlopige telling voldoet aan de minimumnorm,
 - of:*
 - De partij ligt volgens NAK-onderzoek, een officieel buitenlands attest of onderzoek door een erkend bedrijfslaboratorium van niet ouder dan 20 maanden, 8% boven de minimumnorm,
 - of:*
 - De partij ligt volgens eigen onderzoek van niet ouder dan 3 maanden 8% boven de minimumnorm.

10 Monsteronderzoek

10.1 Appèlonderzoek

¹ Uitgezonderd rassenlijst- en grasgidsmengsels. Mogen alleen restanten zijn van rassen die geplaatst zijn op de rassenlijst en/of grasgids.

Ten aanzien van kiemkracht, vocht of zuiverheid (m.u.v. onkruidzaden- en cultuurzaden waarvoor een 0-norm geldt), kan ongeacht of de partij bij het eerste onderzoek wel of niet aan de NAK-normen voldeed, een appèlonderzoek worden aangevraagd.

De voorwaarden hiervoor zijn:

- het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het reeds ingezonden monster;
- het betreffende onderdeel wordt in duplo onderzocht;
- de resultaten van het duplo-onderzoek worden gemiddeld en dit cijfer is bepalend voor de goed- of afkeuring;
- appèlonderzoek is slechts één keer mogelijk.

Appèlonderzoek moet schriftelijk worden aangevraagd. De aanvraag moet binnen een maand na de eerste uitslag worden ingediend.

10.2 Nieuw onderzoek

Indien de certificering van een partij is vervallen wordt ten behoeve van de hercertificering een nieuw monster getrokken en onderzocht op kiemkracht. Daarnaast is een nieuw onderzoek mogelijk indien een bedrijf een recentere certificeringdatum wenst. In beide gevallen wordt de zuiverheid van het eerste onderzoek overgenomen.

11. Certificering op basis van kiemkracht ontsmet zaad

Indien een partij niet aan de normen voor kiemkracht voldoet, kan de houder het onderzoek op kiemkracht laten uitvoeren aan een monster dat op het laboratorium is ontsmet met het middel dat ook voor de partij zal worden gebruikt. Voldoet het zaad in ontsmette toestand wel aan de norm voor kiemkracht, dan kan de partij worden gecertificeerd op voorwaarde dat hij vóór de certificering wordt ontsmet. Ter controle op een goede ontsmetting neemt de NAK een monster uit de ontsmette partij en onderzoekt dat op kiemkracht.

12. Hercertificering overjarig zaad

12.1 Toepassen plakstroken bij hercertificering

Hercertificering van een partij kan plaatsvinden door middel van nieuwe certificaten of via het aanbrenge van plakstroken voor herbemonstering (model 30). Het toezicht op en de verantwoording van het gebruik van de plakstroken moet op dezelfde wijze plaatsvinden als bij de NAK-certificaten. Met het oog op herkeuring en hercertificering van een partij wordt deze door de NAK bemonsterd.

12.2 Bemonstering en onderzoek restanten overjarig zaad bij de tussenhandel

Restanten overjarig zaad van groenvoedergewassen mogen zonder hercertificering of het aanbrenge van plakstroken in het verkeer worden gebracht.

Dit op voorwaarde dat direct aan de uiteindelijke gebruiker wordt geleverd en voorzover:

- de partij bij aflevering aan de eisen voldoet dit op basis van een onderzoek van een door de aangeslotene zelf genomen monster;
- de restanthoeveelheid per partij niet groter is dan:
 - 750 kg voor alle groenvoedergewassen en mengsels hiervan;
 - 250 kg voor kleinverpakkingen (<5 kg).

Dr. N.J. Rietbroek
secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden

Zaadnormen

Voor groenvoedergewassen gelden de normen zoals genoemd in de bijlagen II en III van de EG Richtlijn 66/401. Deze normen worden hieronder weergegeven.

Gecertificeerd zaad grassen

Duist : max. 0,3%

Kweek: max. 0,5% voor beemdlangbloem, festulolium, de raaigrassen, schapegras, rietzwenk-, hardzwenkgras, roodzwenkgras, paardengras en Alaskadravik
max 0,3% voor de overige grassoorten

Tabel 1

Soort	Mechanische zuiverheid (% van het gewicht)	Minimum kiemkracht (% zuiver zaad) ⁷⁾	Maximaal gewichtspercentage aan zaden van andere plantensoorten		Maximaal aantal zaden van andere plantensoorten in een monster als aangegeven in de laatste kolom.			
			Totaal	Van één enkele soort	Wilde haver	Warkruid	Zuring, andere dan schapezuring en zeezuring	Gewicht te onderzoeken monster in grammen
Alaskadravik	97,0	75	1,5	1,0	0 ⁵⁾	0 ^{1) 2)}	10 ¹⁾	200
Beemdlangbloem	95,0	80	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	50
Beemdvossestaart	75,0	70	2,5	1,0 ⁴⁾	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	30
Bermudagrass	90,0	70	2,0	1,0	0	0 ^{1) 2)}	2	5
Bosbeemdgras	85,0	75	2,0 ³⁾	1,0 ³⁾	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Engels raaigras	96,0	80	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	60
Frans raaigras	90,0	75	3,0	1,0 ⁴⁾	0 ⁵⁾	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	80
Festulolium	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	60
Gekruist raaigras	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	60
Goudhaver	75,0	70	3,0	1,0 ⁴⁾	0 ⁶⁾	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Hardzwenkgras	85,0	75	2,0	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	30
Italiaans raaigras	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	60
Kamgras	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	20
Knolrietgras	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	20	50
Kropaar	90,0	80	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	30
Moerasbeemdgras	85,0	75	2,0 ³⁾	1,0 ³⁾	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Paardengras	97,0	75	1,5	1,0	0 ⁵⁾	0 ^{1) 2)}	10 ¹⁾	200
Rietzwenkgras	95,0	80	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	50
Roozwenkgras	90,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	30
Ruwbeemdgras	85,0	75	2,0 ³⁾	1,0 ³⁾	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Schapegras	85,0	75	2,0	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	30
Struisgras hoog	90,0	80	2,0	1,0	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Struisgras andere	90,0	75	2,0	1,0	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Timothee	96,0	80	1,5	1,0	0	0 ²⁾	5	10
Kleine timothee	96,0	80	1,5	1,0	0	0 ²⁾	5	10
Tuintjesgras	85,0	75	2,0 ³⁾	1,0 ³⁾	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	10
Veldbeemdgras	85,0	75	2,0 ³⁾	1,0 ³⁾	0	0 ^{1) 2)}	2 ¹⁾	5
Westerw. raaigras	96,0	75	1,5	1,0	0	0 ^{1) 2)}	5 ¹⁾	60

- 1) Monsteronderzoek op warkruid en op zuring, andere dan schapezuring en zeezuring vindt alleen plaats indien er twijfel over bestaat of aan de vastgestelde normen is voldaan.
- 2) De aanwezigheid van één zaad van warkruid in een monster van grassen van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, indien een tweede monster van dezelfde grootte volledig vrij is van warkruid.
- 3) Een gewichtspercentage van 0,8 aan zaden van andere Poa-soorten geldt niet als onzuiverheid.
- 4) Het voorgeschreven maximum gewichtspercentage aan zaden van één enkele soort geldt niet voor zaden van Poa-soorten.
- 5) De aanwezigheid van maximaal twee zaden van wilde haver (*Avena fatua*, *Avena ludoviciana* of *Avena sterilis*) in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, wanneer een tweede monster van dezelfde grootte volledig vrij is van zaden van deze soorten.
- 6) De aanwezigheid van één zaad van wilde haver (*Avena fatua*, *Avena ludoviciana* of *Avena sterilis*) in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, wanneer een tweede monster van tweemaal de voorgeschreven grootte volledig vrij is van zaden van deze soorten.
- 7) Alle na voorbehandeling niet gekiemde verse en gezonde zaden worden beschouwd als gekiemde zaden.

II Gecertificeerd zaad vlinderbloemige, facelia, koolrapen, bladrammenas, bladkool, gele mosterd en stoppelknollen.

Tabel 2

Soort	Mechanisch e zuiverheid (% van het gewicht)	Minimum kiemkracht (% zuiver zaad)	Max. % hard- schalige zaden ⁹⁾	Max. gewichts- percentage aan zaden van andere plantensoorten		Max. aantal zaden van andere plantensoorten in een monster als aangegeven in de laatste kolom.			
				Totaal	Van één enkele soort	Wilde haver	Wark- kruid	Zuring, andere dan schape- zuring en zeezuring	Gewicht te onderzoeken monster in grammen
Vlinderbloemigen⁹⁾:									
aardbeiklaver	98,0	70	-	1,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	60
<i>Trifolium glanduliferum</i> Boiss.	98,0	70	30			0	0 ¹⁾³⁾	10	2
<i>Trifolium hirtum</i> All.	98,0	70	-			0	0 ¹⁾³⁾	10	7
<i>Trifolium isthmocarpum</i> Brot.	98,0	70	-	1,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	3
<i>Trifolium michelianum</i> Savi	98,0	75	30	1,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	2
<i>Trifolium squarrosus</i> L.	97,0	75	20	1,5		0	0 ¹⁾³⁾	10	15
<i>Trifolium vesiculosum</i> Savi	98,0	70	-	1,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	3
Alexandrijnse klaver	97,0	80 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	60
Bastaardklaver	97,0	80 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	20
Biserrula	98,0	70	-	0,5		0	0	2	
Blauwe lupine	98,0	75 ¹⁰⁾	20	0,5	0,3 ⁶⁾⁷⁾¹²⁾	0 ¹⁴⁾	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Bonte luzerne	97,0	80 ¹⁰⁾	40	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	
Bokshoorn	95,0	80 ¹⁰⁾		1,0	0,5	0	0 ²⁾	5	450
Esparcette	95,0	75 ¹⁰⁾	30	2,5	1,0	0	0 ²⁾	10	300
<i>Galega orientalis</i> Lam.	97,0	60 ¹⁰⁾	40						
Geel vogelpootje	90,0	75	-	1,0		0	0 ²⁾	10	
Gele lupine	98,0	80 ¹⁰⁾	20	0,5	0,3 ⁶⁾⁷⁾¹²⁾	0 ¹⁴⁾	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Hopperupsklaver	97,0	80 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	50
Inkarnaatklaver	97,0	75 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	80
Luzerne	97,0	80 ¹⁰⁾	40	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	50
<i>Medicago doliata</i> Carmign.	98,0	70	-	2,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	10
<i>Medicago italica</i> (Mill.) Fiori	98,0	70	20	2,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	10
<i>Medicago littoralis</i> Rohde ex Loisel.	98,0	70	-	2,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	7
<i>Medicago murex</i> Willd.	98,0	70	30	2,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	5
<i>Medicago polymorpha</i> L.	98,0	70	30	2,0		0			7
<i>Medicago rugosa</i> Desr.	98,0	70	20	2,0	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	18
<i>Medicago truncatula</i> Gaertn	98,0	70	20		2,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	10
Onderaardse klaver	97,0	80	40	0,5		0	0 ¹⁾³⁾	10	25
Pannonische wikke	98,0	85 ¹⁰⁾	20	1,0	0,5 ¹²⁾	0	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Perzische klaver	97,0	80 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	20
Rode klaver	97,0	80 ¹⁰⁾	20	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	50
Rolklaver	95,0	75 ¹⁰⁾	40	1,8 ¹¹⁾	1,0 ¹¹⁾	0	0 ¹⁾³⁾	10	30
Serradelle	90,0	75	-	1,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	9
Slakkenklaver	98,0	70	-	2,0		0	0 ¹⁾³⁾	10	40
Steenklaver	95,0	75	20	2,5	1,0	0	0 ³⁾	10	400
Voedererwt	98,0	80 ¹⁰⁾	-	0,5	0,3 ¹²⁾	0	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Voederwikke	98,0	85 ¹⁰⁾	20	1,0	0,5 ¹²⁾	0	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Witte klaver	97,0	80 ¹⁰⁾	40	1,5	1,0	0	0 ¹⁾³⁾	10	20
Witte lupine	98,0	80 ¹⁰⁾	20	0,5	0,3 ⁶⁾⁷⁾¹²⁾	0	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Zachte wikke	98,0	85 ¹⁰⁾	20	1,0	0,5 ¹²⁾	0	0 ²⁾	5 ⁵⁾	1.000
Andere soorten:									
Bladkool ¹⁴⁾	98,0	85 ¹⁰⁾	-	0,3	-	0	0 ²⁾⁴⁾	5	100
Bladrammenas ¹³⁾	97,0	80 ¹⁰⁾	-	1,0	0,5	0	0 ²⁾	5	300
Facelia	96,0	80 ¹⁰⁾	-	1,0	0,5	0	0 ²⁾⁴⁾	-	40
Bruine mosterd	98	85 ¹¹⁾		0,3 ¹⁶⁾	-	0	0		200
Gele mosterd ¹⁵⁾	98,0	85	-	0,3	-	0	0 ²⁾⁴⁾	5	200
Koolrapen ¹³⁾	98,0	80 ¹⁰⁾	-	1,0	0,5	0	0 ²⁾⁴⁾	5	100
Smalle weegbree	85,0	75	-		1,5	0	0 ¹⁾³⁾	5	20
Mergkool ¹³⁾	98,0	75 ¹⁰⁾	-	1,0	0,5	0	0 ²⁾⁴⁾	10	100
Stoppelknollen	98,0	85	-	0,5	0,3	0	0 ²⁾⁴⁾	5	70

- 1) Om het aantal zaden van warkruid te bepalen moet het monster tweemaal zo groot zijn als aangegeven in de laatste kolom voor deze soort.
- 2) Het aantal zaden van warkruid wordt alleen bepaald als er twijfel over bestaat of aan de gesteld eisen is voldaan.
- 3) De aanwezigheid van één zaad van warkruid in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, indien een tweede monster van tweemaal de voorgeschreven grootte volledig vrij is van zaden van warkruid.

- 4) De aanwezigheid van één zaad van warkruid in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, indien een tweede monster van dezelfde grootte volledig vrij is van warkruid.
- 5) Monsteronderzoek op zuring andere dan schapezuring en zeezuring vindt alleen plaats indien er twijfel over bestaat of aan de vastgestelde norm is voldaan.
- 6) Het percentage van het aantal lupinezaden van een andere kleur mag niet meer bedragen dan:
 - 2 in bitterstofhoudende lupinen;
 - 1 in andere dan bitterstofhoudende lupinen.
- 7) Het percentage van het aantal zaden van bitterstofhoudende lupinen in andere rassen dan bitterstofhoudende lupinen mag niet meer bedragen dan 2,5.
- 8) Hardschalige zaden bij de vlinderbloemigen worden tot het aangegeven maximum percentage beschouwd als kiemkrachtige zaden.
- 9) Voor vlinderbloemigen mag het gewichtspercentage van honingklaver (*Melilotus* spp.) maximaal 0,3 bedragen.
- 10) Alle na voorbehandeling niet gekiemde verse en gezonde zaden worden beschouwd als gekiemde zaden.
- 11) Een maximum gewichtspercentage van 1 aan zaden van rode klaver geldt niet als onzuiverheid.
- 12) Een maximum gewichtspercentage van 0,5 aan zaden van lupinen, erwt, veldboon en wikken in een van de andere soorten geldt niet als onzuiverheid.
- 13) De norm voor herik en knopherik is max. 0,3% in een monster van de voorgeschreven grootte.
- 14) In een monster van 100 g mogen maximaal 10 sclerotiën of delen van sclerotiën (*Sclerotinia sclerotiorum*) voorkomen.
- 15) In een monster van 200 g mogen maximaal 5 sclerotiën of delen van sclerotiën (*Sclerotinia sclerotiorum*) voorkomen.
- 16) **Bij het toegelaten aantal onkruidzaden mogen niet meer dan de volgende aantallen voorkomen van *Rumex* ssp. (andere dan *Rumex acetosella*) bij bruine mosterd: 5 per 40 gram.**

III Prebasis- en basiszaad grassen

Hiervoor gelden de normen van tabel 1 en tabel 2, tenzij hieronder anders is bepaald.

Tabel 3

Soort	Maximum aantal zaden van andere plantensoorten in een monster als aangegeven in de laatste kolom ⁶⁾					
	Totaal (% van het gewicht)	Van één enkele soort	Zuring andere dan schapezuring en zeezuring	Kweek	Duist	Gewicht te onderzoeken monster in grammen
Alaskadravik	0,4	20	5	5	5	200
Beemdlangbloem	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	50
Beemdvossestaart	0,3	20 ¹⁾⁵⁾	2	5	5	30
Bermudagrass	0,3	20 ¹⁾	1	1	1	5
Bosbeemdgras	0,3	20 ²⁾⁴⁾	1	1	1	5
Engels raaigras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	60
Frans raaigras	0,3	20 ¹⁾⁵⁾	2	5	5	80
Festulolium	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	60
Gekruist raaigras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	60
Goudhaver	0,3	20 ³⁾⁵⁾	1	1	1	5
Kamgras	0,3	20 ¹⁾	5	5	5	20
Knolrietgras	0,3	20	2	5	5	50
Kropaar	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	30
Moerasbeemdgras	0,3	20 ²⁾⁴⁾	1	1	1	5
Paardegras	0,4	20	5	5	5	200
Rietzwenkgras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	50
Roodzwenkgras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	30
Ruwbeemdgras	0,3	20 ²⁾⁴⁾	1	1	1	5
Schape- en hardzwenkgras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	30
Struisgras	0,3	20	1	1	1	5
Timothee	0,3	20	2	1	1	10
Kleine timothee	0,3	20	2	1	1	10
Tuintjesgras	0,3	20 ²⁾⁴⁾	1	1	1	10
Veldbeemdgras	0,3	20 ²⁾⁴⁾	1	1	1	5
Westerwolds en Italiaans raaigras	0,3	20 ¹⁾	2	5	5	60

- 1) De aanwezigheid van maximaal 80 zaden van beemdgrassoorten (*Poa*) geldt niet als onzuiverheid.
- 2) Is niet van toepassing op zaaizaad van beemdgrassoorten. Het maximale aantal zaden van de andere *Poa*-soorten dan de soort die onderzocht wordt, mag niet meer dan 1 bedragen in een monster van 500 zaden.
- 3) De aanwezigheid van maximaal 20 zaden van *Poa*-soorten geldt niet als onzuiverheid.
- 4) Voetnoot 3 van tabel 1 (Een gewichtspercentage van 0,8 aan zaden van andere beemdgrassoorten geldt niet als onzuiverheid) is **niet van toepassing**.
- 5) Voetnoot 4 van tabel 1 (Het voorgeschreven maximum gewichtspercentage aan zaden van één enkele soort geldt niet voor zaden van *Poa*-soorten is **niet van toepassing**).
- 6) Voetnoot 2 van tabel 1 (De aanwezigheid van één zaad van warkruid in een monster van grassen van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, indien een tweede monster van dezelfde grootte volledig vrij is van warkruid) is **niet van toepassing**.

IV Prebasis- en basiszaad vlinderbloemigen, facelia, koolrapen, mergkool, bladrammenas, bladkool, gele mosterd en stoppelknollen.

Tabel 4

Soort	Maximum aantal zaden van andere plantensoorten in een monster als aangegeven in de laatste kolom.				
	Totaal (% van het gewicht)	Van één enkele soort	Zuring andere dan schapezuring en zeezuring	Honingklaver	Gewicht te onderzoeken monster in grammen
Vlinderbloemigen:					
Aardbeiklaver	0,3	20	5		4
<i>Trifolium glanduliferum</i> Boiss	0,3	20	5		2
<i>Trifolium hirtum</i> All.	0,3	20	5		7
<i>Trifolium isthmocarpum</i> Brot.	0,3	20	5		3
<i>Trifolium michelianum</i> Savi	0,3	20	5		2
<i>Trifolium squarrosum</i> L.	0,3	20	5		15
<i>Trifolium vesiculosum</i> Savi	0,3	20	5		3
Alexandrijnse klaver ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	60
Bastaardklaver ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	20
Biserrula	0,3	20	5		
Blauwe lupine	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ^{2) 3)}	1.000
Bonte luzerne	0,3	20	3	0 ¹⁾	50
Bokshoorn	0,3	20	2	0 ²⁾	450
Esparcette					
Geel vogelpootje					
Gele lupine	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ^{2) 3)}	1.000
Hopperupsklaver ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	50
Inkarnaatklaver ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	80
Luzerne ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	50
<i>Medicago dolia</i> Carmign.	0,3	20	5		10
<i>Medicago italica</i> (Mill.) Fiori	0,3	20	5		10
<i>Medicago littoralis</i> Rohde ex Loisel.	0,3	20	5		7
<i>Medicago murex</i> Willd.	0,3	20	5		5
<i>Medicago polymorpha</i> L.	0,3	20	5		7
<i>Medicago rugosa</i> Desr.	0,3	20	5		18
<i>Medicago truncatula</i> Gaertn	0,3	20	5		10
Onderaardse klaver			5		
Pannonische wikke	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ²⁾	1.000
Perzische klaver ⁶⁾	0,3	20	3	0 ¹⁾	20
Rode klaver ⁶⁾	0,3	20	5	0 ¹⁾	50
Rolklaver ⁶⁾	0,3 ⁴⁾	20	3	0 ¹⁾	30
Serradelle					
Slakkenklaver	10				40
Steenklaver ⁶⁾	0,3	20	2	0 ²⁾	400
Voedererwt	0,3	20	2	0 ²⁾	1.000
Voederwikke	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ²⁾	1.000
Witte klaver ⁶⁾	0,3	20	5	0 ¹⁾	20
Witte lupine	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ^{2) 3)}	1.000
Zachte wikke	0,3 ⁵⁾	20	2	0 ²⁾	1.000
Andere soorten:					
Bladkool ⁷⁾	0,3	-	2		100
Bladrammenas	0,3	20	2		300
Facelia	0,3	20	-		40
Bruine mosterd	0,3	-	2		200
Gele mosterd ⁸⁾	0,3	-	2		200
Koolrapen	0,3	20	2		100
Mergkool	0,3	20	3		100
Smalle weegbree	0,3	20	3		2
Stoppelknollen	0,3	20	2		70

- 1) De aanwezigheid van één zaad van honingklaver in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid indien een tweede monster van tweemaal de voorgeschreven grootte volledig vrij is van zaden van honingklaversoorten.
- 2) Het aantal zaden van honingklaver wordt alleen bepaald als er twijfel over bestaat of aan de gestelde eisen is voldaan.
- 3) Het percentage van het aantal zaden van bitterstofhoudende lupinen in andere dan bitterstofhoudende lupinen mag niet meer bedragen dan 1.
- 4) **Voetnoot 9 van tabel 2** (Een maximum gewichtspercentage van 1 aan zaden van rode klaver geldt niet als onzuiverheid) **is niet van toepassing.**
- 5) **Voetnoot 10 van tabel 2** (Een maximum gewichtspercentage van 0,5 aan zaden van lupinen, erwt, veldboon en wikken in een van de andere soorten geldt niet als onzuiverheid) **is niet van toepassing.**
- 6) **Voetnoot 3 van tabel 2** (De aanwezigheid van één zaad van warkruid in een monster van de voorgeschreven grootte geldt niet als onzuiverheid, indien een tweede monster van tweemaal de voorgeschreven grootte volledig vrij is van zaden van warkruid) **is niet van toepassing.**
- 7) In een monster van 100 g mogen maximaal 10 sclerotiën of delen van sclerotiën (*Sclerotinia sclerotiorum*) voorkomen.
- 8) In een monster van 100 g mogen maximaal 5 sclerotiën of delen van sclerotiën (*Sclerotinia sclerotiorum*) voorkomen.

V Handelszaad

Voor goedkeuring als handelszaad gelden dezelfde normen voor zuiverheid en kiemkracht als voor gecertificeerd zaad, tenzij hierna anders is bepaald.

De voor handelszaad maximaal toegestane gewichtpercentages aan zaden van andere plantensoorten en aan zaden van één enkele soort, liggen 1% boven de toegestane gewichtpercentages van gecertificeerd zaad.

Voor tuintjesgras geldt een gewichtpercentage van maximaal 10 en voor andere Poa-soorten een gewichtpercentage van maximaal 3 aan zaad van andere Poa-soorten niet als onzuiverheid.

De bepaling dat 'Een maximum gewichtspercentage van 1 aan zaden van rode klaver niet als onzuiverheid geldt' is niet van toepassing op handelszaad.

Voor wikke geldt een totaal gewichtpercentage van 6 aan zaden van Pannonische wikke, zachte wikke of aanverwante cultuursoorten niet als onzuiverheid.

Het gewichtpercentage aan zaden van een andere kleur mag niet meer dan 4 bedragen bij bittere lupinen en niet meer dan 2 bij andere lupinen.

Het gewichtpercentage aan bittere zaden mag bij bitterstofarme lupinen niet meer dan 5 bedragen.

Voor lupinen en wikken geldt een minimum mechanische zuiverheid 97%.

Bedrukking en beschrijving certificaten

Voor groenvoedergewassen worden de volgende gegevens op de certificaten vermeld:

Te vermelden gegevens op het certificaat	Op de rassenlijst geplaatste rassen ¹⁾²⁾¹³⁾	In onderzoek zijnde rassen ³⁾	Mengsels groenvoedergewassen enz. ⁴⁾⁵⁾⁶⁾⁷⁾ (groen label)	Handels - zaad (bruin label)	Standaard - Zaad ⁸⁾ (donkergeel label)	Groenvoedergewassen enz. met identificatiesluiting ⁹⁾¹⁰⁾ (bruin label)
Naam en adres leverancier					X	
Naam van de exporteur, of het nummer waaronder deze bij de NAK is aangesloten						X
Zaadmengsel van ...						
Soort (van de samenstellende delen) ¹⁴⁾	X	X	X	X	X	X
Ras	X	X			X	
Rasnaam met de toevoeging 'volgens opgaaf leverancier'						
Aanduiding '(te velde) niet naar het ras goedgekeurd'				X		
Rasna(a)m(en) (van de gebruikte graansoort)						
Gebruiksdoel van het mengsel			X			
Generatie	X					
Teler- of partijnummer	X	X	X	X	X	X
Teeltland	X	X		X	X	
Netto of brutogewicht en/of aantal zaden	X	X	X	X	X	X
Maand en jaar monsternam(e)s/luiting ¹¹⁾	X	X	X	X	X	X
Aanduiding "Ras in onderzoek"		X				
Aanduiding "Beproevingmateriaal"		X				
Chemische behandeling ¹⁾	X	X	X	X	X	X

- 1) Wanneer het gewicht wordt vermeld en er korrelvormige bestrijdingsmiddelen, omhullingen of andere toevoegingmiddelen in vaste staat worden gebruikt, vindt vermelding op het certificaat plaats van de aard van het bestrijdingmiddel, alsmede de verhouding, bij benadering tussen het gewicht van de zuivere zaden en het totaalgewicht. Voor zover dit niet reeds is voorgeschreven kan op verzoek van de houder van de partij de behandeling met een chemisch middel op het certificaat worden vermeld onder aanduiding van de actieve stof van het gebruikte middel.
- 2) Prebasiszaad en basiszaad, dat niet voldoet aan de eisen voor kiemkracht mag op grond van de EU Richtlijnen voor verdere vermeerdering worden goedgekeurd. In dat geval wordt naast het kiemkrachtcijfer 'voldoet niet aan de kiemkrachtnorm' vermeld.
- 3) Indien de Raad voor Plantenrassen de NAK heeft meegedeeld dat een ras zal worden geplaatst op de eerstvolgende rassenlijst, geschiedt de certificering ervan als voor op de rassenlijst geplaatste rassen is bepaald.
- 4) Bij mengsels, die voldoen aan de in de rassenlijst vermelde samenstelling en waarin uitsluitend zaad van rassenlijstrassen is opgenomen, wordt op het certificaat tevens vermeld de aanduiding 'Rassenlijstmengsel' en de aanduiding waaronder het mengsel in de rassenlijst staat vermeld.
- 5) Bij mengsels die voldoen aan de in de Grascids vermelde samenstelling en waarin uitsluitend zaad van Grascidsrassen is opgenomen, wordt op het certificaat tevens vermeld de aanduiding 'Grascidsmengsel' alsmede de aanduiding waaronder het mengsel in de Grascids staat vermeld.
- 6) Bij mengsels van groenvoedergewassen moeten bij elke verpakkingseenheid de volgende gegevens op de verpakking, label of inlegger worden vermeld:
 - Soortna(a)m(en).
 - Rasna(a)m(en).
 - Procentuele samenstelling per soort en ras.
 - Partijnummer.
 - Teeltland.
- 7) Het vermelden van de samenstelling van het mengsel kan achterwege blijven als deze samenstelling bij de NAK is gedeponeerd en de door de NAK aan dit mengsel toegekende code of aanduiding op het certificaat is vermeld.
- 8) Het in de tabel genoemde label wordt niet door de NAK beschikbaar gesteld. Het model alsmede de opdruk ervan moeten zijn goedgekeurd door het bestuur van de NAK.
- 9) Indien gewenst, wordt het teeltland op het certificaat weergegeven.
- 10) Op de voorzijde van het label wordt tevens in de Franse en Engelse taal vermeld: 'Een identificatiesluiting betekent, dat een officieel monster uit de partij is genomen. Van de analyseresultaten van dit monster kan een internationaal partijattest worden afgegeven (ISTA oranje attest)'.
- 11) Bij groenvoedergewassen enz. wordt de maand en het jaar van monsternam(e)s/luiting vermeld.
- 12) Voor zover in dit reglement niet nader is bepaald, wordt bij de chemische behandeling van een partij teeltmateriaal op het certificaat het woord 'ontsmet' vermeld, tenzij op verzoek van de betrokken aangeslotene van deze chemische behandeling melding wordt gemaakt.

- 13) Voor zaad van grasrassen waarvoor geen onderzoek van cultuur en gebruikswaarde heeft plaatsgevonden omdat het zaaizaad van dit ras niet bestemd is voor de teelt van voedergewassen, wordt op het certificaat vermeld: 'niet bestemd voor de teelt van voedergewassen'.
- 14) Bij Festulolium worden de namen van de soorten van het geslacht Festuca en Lolium vermeld.

Bij kleine verpakkingen EG worden de volgende gegevens op de labels vermeld:

Te vermelden gegevens	EG-A		EG-B		
	Stoppel - knollen - zaad	Mengsel s	Mengsel s	Basis en gecertificeer d zaad	Handels- zaad
"Kleine verpakking EG"					
"Kleine verpakking EG-systeem"	X				
"Kleine verpakking EG-A"		X			
"Kleine verpakking EG-B"			X	X	X
NAK-logo	X	X	X	X	X
Naam en adres leverancier of aansluitingsnummer ¹⁾	X	X	X	X	X
Maand en jaar van monstername of sluiting	X ²⁾	X ²⁾	X	X	X
Soort	X			X	X ³⁾
Ras	X			X ⁴⁾	
Categorie en generatie	X			X	X
Volgnummer	X		X	X	X
Partijnummer	X	X	X	X	X
Gewicht of aantal zaden	X	X	X	X	X
'Zaadmengsel voor ...' (gebruiksdoel)		X	X ⁴⁾		
Code van het mengsel ⁵⁾		X	X		
Ontsmetting ⁶⁾	X	X	X	X	X

- 1) Naast één van deze twee gegevens wordt het aansluitingsnummer van de verpakker vermeld, indien deze een ander is dan de leverancier.
- 2) De maand en het jaar van monstername/sluiting kunnen door middel van twee cijfers achter het partijnummer worden vermeld.
- 3) Bij lupinen wordt vermeld of het bittere of bitterstofarme lupinen betreft.
- 4) Voor zaad van grasrassen waarvoor geen onderzoek van de cultuur- en gebruikswaarde heeft plaatsgevonden, wordt vermeld: 'niet bestemd voor de teelt van voedergewassen'.
- 5) Met vermelding van de code van het mengsel kan worden volstaan, indien de samenstelling naar gewicht aan de koper op diens verzoek, kan worden meegedeeld en deze samenstelling bij de NAK is gedeponeerd. Indien dit laatste niet het geval is, moet de gewichtssamenstelling naar soort en ras op de verpakking worden vermeld.
- 6) Bij ontsmetting moet het woord 'ontsmet' worden vermeld. Bij toevoeging van korrelvormige bestrijdingsmiddelen, omhullingen of andere stoffen moeten aard en gewicht daarvan worden vermeld. Bovenbedoelde gegevens worden op het etiket vermeld of, indien dit niet mogelijk is, op de buitenkant van de verpakking.

Overzicht Certificaten

Modelnr	Kleur	Categorie/generatie	Gewasgroep
1	Wit met paarse diagonale band	Prebasiszaad	Alle
2	Wit	Basiszaad	Alle
3	Blauw	Gecertificeerd zaad	Alle
3A	Blauw met diagonale groene band	Gecertificeerd zaad rasassociatie	Bepaalde hybride rassen
5	Geel	Vermeerderingsmateriaal ras in onderzoek	Alle
6	Groen	Zaadmengsels	Alle
7	Bruin	Handelszaad (te velde niet naar het ras gekeurd)	Alleen voor afzet buiten de EU
9	Oranje	Beproevingmateriaal ras in onderzoek	Alle